

# Náklady řízení

Ústavní soud se k problematice nákladů řízení staví rezervovaně a podrobuje ji pouze omezenému ústavněprávnímu přezkumu. Z hlediska kritérií spravedlivého procesu totiž nelze klást rovnítko mezi řízením vedoucí k rozhodnutí ve věci samé a nákladové rozhodování, neboť "spor" o náklady řízení zpravidla nedosahuje intenzity opodstatňující výrok Ústavního soudu o porušení ústavně zaručených práv stěžovatele. Otázka náhrady nákladů řízení proto může nabýt ústavněprávní dimenzi pouze v případě extrémního vykročení z pravidel upravujících toto řízení, což nastává např. v důsledku interpretace a aplikace příslušných ustanovení zákona, v nichž by byl obsažen prvek svévole.

Rovněž ve sporech o ochranu osobnosti se rozhoduje o nákladech řízení podle rozsahu úspěchu ve věci samé a plná náhrada nákladů nemusí navzdory rozhodnutí o důvodnosti základu žaloby nastupovat automaticky, je-li to odůvodněno okolnostmi konkrétního případu a tyto okolnosti jsou účastníkům řízení odpovídajícím způsobem v průběhu řízení i samotném rozhodnutí vysvětleny.

(Nález Ústavního soudu České republiky sp.zn. III.ÚS 3454/21 ze dne 9.10.2023)

Ústavní soud rozhodl o ústavní stížnosti stěžovatele Mgr. R.P., zastoupeného JUDr. J.M., LL.M., advokátem se sídlem P., proti IV. a V. výroku rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 7. 10. 2021, č. j. 22 Co 130/2021-518, za účasti Městského soudu v Praze, jako účastníka řízení, tak, že ústavní stížnost se zamítá.

Z odůvodnění:

## I. Skutkové okolnosti věci a obsah napadeného rozhodnutí

1. Ústavní stížností podle čl. 87 odst. 1 písm. d) Ústavy České republiky (dále jen "Ústava") a § 72 odst. 1 písm. a) zákona č. [182/1993](#) Sb., o Ústavním soudu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen "zákon o Ústavním soudu") se stěžovatel domáhá zrušení napadených nákladových výroků shora uvedeného soudního rozhodnutí s tvrzením, že jimi bylo porušeno jeho právo na ochranu cti a soukromého a rodinného života podle čl. 10 odst. 1 a 2 Listiny základních práv a svobod (dále jen "Listina"), právo vlastnit majetek podle čl. 11 odst. 1 Listiny a právo na soudní ochranu podle čl. 36 odst. 1 Listiny.

2. Ústavní soud si za účelem posouzení opodstatněnosti a důvodnosti ústavní stížnosti vyžádal soudní spis vedený Obvodním soudem pro Prahu 7 (dále jen "obvodní soud") pod sp. zn. 10 C 390/2017 (došlý Ústavnímu soudu z důvodu probíhajícího řízení o dovolání ve věci samé dne 13. 6. 2023), z jehož obsahu vyplývají následující skutečnosti.

3. Stěžovatel se žalobou podanou u obvodního soudu domáhal, aby se obchodní společnost E. S. Best s. r. o. (dále jen "první žalovaný") a Erik Stallings Best (dále jen "druhý žalovaný") zdrželi zveřejňování článku s názvem "Pokorný a Rafaj" (a jeho anglického ekvivalentu) nebo jeho částí citovaných v petitu žaloby, zveřejněného na webových stránkách [www.fsfinalword.cz](http://www.fsfinalword.cz) (česky), [www.fsfinalword.com](http://www.fsfinalword.com) (anglicky) a prostřednictvím odkazů také na [www.facebook.com/FSFinalWord/](https://www.facebook.com/FSFinalWord/) a <https://twitter.com/erikbest>. Dále požadoval zveřejnění omluvy ve znění: "Omlouváme se Mgr. Radkovi Pokornému, že jsme o něm na našich stránkách [www.fsfinalword.cz](http://www.fsfinalword.cz), [www.fsfinalword.com](http://www.fsfinalword.com) a [www.facebook.com/FSFinalWord/](https://www.facebook.com/FSFinalWord/) publikovali článek s názvem Pokorný a Rafaj, v němž jsme

nepravdivě uvedli, že si jej najala společnost Kapsch, aby u předsedy Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže zařídil zrušení tendru na výběr mýtného, čímž by se měl dopustit trestného činu. Zveřejněním tohoto nepravdivého článku bylo nezákonně zasaženo do jeho cti, důstojnosti a vážnosti." Po každém ze žalovaných stěžovatel rovněž požadoval peněžité zadostiučinění ve výši 200 000 Kč.

4. V průběhu řízení před obvodním soudem stěžovatel "upravil" petit své žaloby (srov. spis, č. l. 318) tak, že žalovaní jsou povinni zdržet se zveřejňování článku s názvem "Pokorný a Rafaj", který obsahuje text: "Pokorného si teď najal Kapsch, aby u Rafaje zařídil zrušení tendru na výběr mýtného" a "Řekněme si na rovinu, co se tady děje - Pokorný a Rafaj by se takovým jednáním dopustili trestného činu" (a jeho anglického ekvivalentu) na shora uvedených webových stránkách, a požadoval omluvu ve znění: "Omlouváme se Mgr. Radkovi Pokornému, že jsme o něm na našich stránkách [www.fsfinalword.cz](http://www.fsfinalword.cz), [www.fsfinalword.com](http://www.fsfinalword.com) a [www.facebook.com/FSFinalWord/](http://www.facebook.com/FSFinalWord/) publikovali článek s názvem Pokorný a Rafaj, v němž jsme nepravdivě uvedli, že si jej najala společnost Kapsch, aby u předsedy Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže zařídil zrušení tendru na výběr mýtného." Stěžovatel setrval na nároku na peněžitou náhradu nemajetkové újmy. Usneseními vyhlášenými v rámci ústního jednání obvodní soud rozhodl, že "připouští změnu petitu žalobního návrhu" (srov. spis, č. l. 358) ve shora uvedené podobě.

5. Obvodní soud rozsudkem ze dne 4. 2. 2021, č. j. 10 C 390/2017-362, vyhověl stěžovateli co do zdržovacího nároku i požadované omluvy, když shledal jejich oprávněnost vyplývající ze zásahu do osobnostních práv stěžovatele shora citovanými výroky žalovaných. Druhému žalovanému, který byl autorem předmětného článku, rovněž uložil povinnost zaplatit stěžovateli částku 200 000 Kč jako náhradu nemajetkové újmy a prvnímu žalovanému povinnost k náhradě nemajetkové újmy ve výši 100 000 Kč. Ve zbytku (tj. co do 100 000 Kč) žalobu zamítl. Obvodní soud měl přitom za to, že s ohledem na závažnost tvrzení žalovaných, kteří jednání stěžovatele kvalifikovali jako trestný čin, jakož i na dosah těchto článků, je pouhá omluva nedostačující. Vyšší míru odpovědnosti pak shledal u druhého žalovaného, který byl autorem článků.

6. O náhradě nákladů řízení rozhodl obvodní soud podle § 142 odst. 3 zákona č. [99/1963](#) Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen "o. s. ř.") tak, že uložil žalovaným povinnost zaplatit stěžovateli plnou náhradu nákladů řízení ve výši 76 063 Kč. V odůvodnění rozsudku uvedl, že i když stěžovatel "provedl úpravu zdržovacího nároku, zůstala podstata zdržovacího nároku stejná, šlo o nepatrnou změnu (§ 142 odst. 3 o. s. ř.). Pokud jde o omluvu, pak [...] i v tomto byl úspěšný, a to i přesto, že provedl úpravu, zůstala podstata omluvy stejná, šlo jen o nepatrnou změnu (§ 142 odst. 3 o. s. ř.). Pokud jde o druhého žalovaného šlo o § 142 odst. 1 o. s. ř. a u prvního žalovaného o § 142 odst. 3 o. s. ř." (bod 28 odůvodnění).

7. Proti rozhodnutí obvodního soudu podali žalovaní odvolání, na jehož základě městský soud rozsudek obvodního soudu ve výrocích I. až IV., jimiž bylo vyhověno žalobě stěžovatele stran zdržovacího nároku a omluvy, potvrdil jako věcně správné, a ve výrocích V. a VII., kterými obvodní soud přiznal stěžovateli peněžitou náhradu nemajetkové újmy, žalobu zamítl. Dospěl přitom k závěru, že "skutečné a dostatečně účinné odčinění způsobené újmy zajistí již veřejná omluva. Pro poskytnutí zadostiučinění v penězích tu podmínky dány nejsou. Omluva představuje [...] přiměřenou satisfakci k odčinění újmy" (bod 27 odůvodnění).

8. Městský soud dále rozhodl o náhradě nákladů řízení před soudy obou stupňů, a to podle míry úspěchu ve věci podle § 142 odst. 2 o. s. ř., přičemž stěžovateli přiznal na náhradě nákladů řízení 16 884,20 Kč (IV. výrok rozsudku městského soudu). Výrokem V. pak městský soud rozhodl o povinnosti nahradit náklady řízení státu, a to v případě stěžovatele ve výši 1 335,66 Kč a v případě každého z žalovaných ve výši 1 335,67 Kč.

9. V odůvodnění městský soud uvedl, že stěžovatel "byl v řízení ve vztahu ke každému ze žalovaných převážně úspěšný. Výsledně uspěl v rozsahu zdržovacího nároku a požadavku na zadostiučinění omluvou, v rozsahu požadavku na zadostiučinění v penězích neuspěl ani částečně. Jeho úspěch byl tedy dvoutřetinový a úspěch žalovaných vždy třetinový, proto má žalobce postupem podle § 142 odst. 2 o. s. ř. (pro odvolací řízení ve spojení s § 224 odst. 1 o. s. ř.) právo na náhradu jedné třetiny vynaložených nákladů řízení. To však platí pouze pro tu část řízení, kdy žalobcův požadavek na zdržení se byl omezen pouze na část textu článku. Původně totiž žalobce požadoval uložení zdržovací povinnosti ve vztahu k celému článku. Teprve návrhem učiněným v průběhu jednání před soudem prvního stupně [...] významně omezil požadavek na zdržení se na rozsah, jak mu bylo výsledně vyhověno. Ve vztahu k části řízení do 1. 10. 2020 je tak třeba úspěch žalobce ohledně zdržovacího požadavku hodnotit pouze jako částečný, stejně tak úspěch žalovaných. Ohledně celého předmětu řízení ve fázi řízení do 1. 10. 2020 včetně to pak znamená, že úspěch žalobce byl poloviční (plný ve vztahu k omluvě, kde omezení požadovaného textu nebylo tak významné jako u zdržovacího požadavku) a poloviční ve vztahu k zdržovacímu nároku) a žalovaných také poloviční (plný ve vztahu k zadostiučinění v penězích a poloviční ve vztahu k zdržovacímu nároku), proto ve vztahu k této fázi řízení si každý z účastníků postupem podle § 142 odst. 2 o. s. ř. nese náklady řízení sám" (bod 30).

10. Městský soud s odkazem na nálezný (nesprávně citován jako usnesení) Ústavního soudu ze dne 22. 6. 2000, sp. zn. III. ÚS 170/99 (N 96/18 SbNU 339); veškerá judikatura zdejšího soudu je dostupná na <http://nalus.usoud.cz>, a několik usnesení o odmítnutí ústavních stížností (u posledního z nich městský soud odkazuje na neexistující spisovou značku, správně se jedná o usnesení ze dne 19. 7. 2019, sp. zn. II. ÚS 833/19) uvedl, že "i ve sporech o ochranu osobnosti se rozhoduje o nákladech řízení podle rozsahu úspěchu ve věci samé, kdy sama okolnost, že žaloba byla důvodná co do základu, avšak nikoli co do všech uplatněných nároků, není důvodem pro přiznání plné náhrady nákladů řízení" (bod 33 odůvodnění).

## II. Argumentace stěžovatele

11. Stěžovatel rekapituluje průběh řízení před soudy a obsah napadeného rozhodnutí, zejména jeho nákladových výroků, přičemž namítá porušení svých výše uvedených základních práv a svobod (viz bod 1). Napadené výroky rozsudku městského soudu podle něj nezohledňují povahu sporů ve věci ochrany osobnosti a jsou v rozporu s judikaturou Ústavního soudu i Nejvyššího soudu. Uvádí, že městský soud "svým rozhodnutím o náhradě nákladů řízení ve svém důsledku neposkytl řádnou ochranu právům stěžovatele, když navzdory konstatování, že došlo k podstatnému zásahu do osobnosti stěžovatele, rozhodl pouze o jeho nepatrném úspěchu ve vztahu k náhradě nákladů řízení, když z celkem 20,5 úkonů právní služby [...] tedy z nákladů ve výši celkem 141 947 Kč přiznal stěžovateli náhradu pouze ve výši 16 884,20 Kč, což představuje cca 1/10 celkových nákladů stěžovatele, a tedy 9/10 celkových nákladů na soudní řízení musí nést stěžovatel sám. Takovým rozhodnutím o náhradě nákladů soudního řízení, kdy poškozený je nucen na ochranu svých osobnostních práv vynaložit z vlastních prostředků částku více než 125 000 Kč, aby zabránil úmyslnému a vědomému poškozování svých osobnostních práv ze strany žalovaných, odvolací soud de facto konstatuje (minimálně majetkový) neúspěch poškozeného a naopak, takovým rozhodnutím odvolací soud dává samotným škůdcům (jakož i třetím osobám, veřejnosti) najevo, že nemusí poškozené plně odškodnit a napravit tak důsledky svého nezákonného jednání, resp. že tato povinnost bude pro škůdce minimální."

12. Zdůrazňuje, že i když provedl upřesnění petitu žaloby (nikoliv však jeho změnu či částečné zpětvzetí), je zřejmé, že podstata uplatněného nároku zůstala nezměněna. Odůvodnění nákladových výroků rozsudku městského soudu je podle něj nedostatečné a nepřezkoumatelné. Z rozhodnutí především "vůbec neplyne, co se má rozumět významným omezením požadavku na zdržení se, když městský soud a) neposkytl žádné relevantní odůvodnění tohoto svého závěru, ani b) neposoudil skutkové tvrzení ve vztahu k celkovému kontextu článku [...] a ani c) žádným způsobem nevzal v

úvahu dosavadní průběh řízení a podstatu celého sporu, který vznikl právě publikací onoho nepravdivého skutkového tvrzení". Stěžovatel je toho názoru, že faktické účinky zákazu publikovat celý článek s přesně specifikovaným obsahem a zákazu publikovat v konkrétním článku jednu nebo několik přesně určených vět, jsou totožné.

13. Stěžovatel "nesouhlasí se zcela povšechným závěrem městského soudu, že pokud je žaloba ve sporech o ochranu osobnosti důvodná co do základu, ale nikoliv do všech uplatněných nároků, není to důvodem pro přiznání plné náhrady nákladů řízení". Z judikatury Ústavního soudu, na kterou odkázal městský soud, podle stěžovatele nevyplývá, že "soudy mají v případě nepřiznání veškerých nároků (tedy např. omluvy, peněžité satisfakce, zdržení se) postupovat tak, že nepřiznají plnou náhradu nákladů řízení". Naopak, především z nálezu ze dne 22. 6. 2000, sp. zn. III. ÚS 170/99 (N 96/18 SbNU 339), a případně též z nálezu 5. 8. 2009, sp. zn. I. ÚS 1310/09 (N 180/54 SbNU 249), jasně plyne, že i v případě částečného úspěchu náleží žalobci plná náhrada nákladů řízení, pokud byl prokázán základ nároku, resp. meritum věci, kterým byl v posuzované věci zásah do osobnostních práv stěžovatele. Konstatuje, že "plně uspěl co do podstaty sporu (tj. byl prokázán neoprávněný zásah a způsobení újmy) a bylo mu přiznáno přiměřené zadostiučinění (i když nikoliv veškeré jím požadované zadostiučinění), je tak [...] vzhledem ke všem okolnostem daného případu namíste rozhodnout tak, že měl stěžovatel v řízení plný úspěch a náleží mu tak úplná a nekrácená náhrada nákladů řízení."

### III. Vyjádření k ústavní stížnosti a replika stěžovatele

14. Ústavní soud vyzval městský soud, aby se vyjádřil k ústavní stížnosti. Městský soud poukázal na to, že ve věci probíhá řízení o dovolání a odkázal na odůvodnění svého rozhodnutí s tím, že "závěr o opodstatnění ústavní stížnosti nesdílí". Opakovaně poukázal na to, že rozhodl v souladu s judikaturou Ústavního soudu, na niž odkázal v odůvodnění napadeného rozhodnutí. Zdůraznil, že závěr o hodnocení míry úspěchu ve sporu postavil na materiálním porovnání původního znění žaloby a její změny, nikoli na porovnání formálním.

15. Stěžovatel ve své replice shrnul výše uvedenou argumentaci a poukázal dále na to, že městský soud při rozhodování o nákladech řízení nezohlednil ani snahu stěžovatele uzavřít se žalovanými smír. Zdůraznil, že rozhodnutí o podobě a výši přiměřeného zadostiučinění záviselo na úvaze soudu, pročez bylo na místě použít § 142 odst. 3 o. s. ř. Namísto toho městský soud rozhodl o náhradě nákladů řízení formalisticky podle § 142 odst. 2 o. s. ř. a žádným způsobem se nevypořádal s možností přiznání plné náhrady nákladů řízení podle § 142 odst. 3 o. s. ř. Tím dle stěžovatele porušil jeho právo na soudní ochranu podle čl. 36 odst. 1 Listiny. Stěžovatel zde odkázal především na náleze ze dne 19. 7. 2022, sp. zn. IV. ÚS 649/22, ohledně náhrady nákladů řízení v případě rozhodování o zadostiučinění za nemajetkovou újmu. Ústavní stížnost podle stěžovatele přesahuje jeho vlastní zájmy a poukazuje na to, že přístup městského soudu zvýhodňuje zejména "bulvární novináře", kteří nutně porovnávají zisk z prodeje s předpokládanými náklady na vedení soudního sporu.

16. Ústavní soud zaslal ústavní stížnost spolu s výzvou k vyjádření také žalovaným, kterým by náleželo postavení vedlejších účastníků řízení. Ti se nicméně k výzvě Ústavního soudu ve stanovené lhůtě, a ani posléze, nevyjádřili, pročez se má v souladu s jim poskytnutým poučením za to, že se postavení vedlejších účastníků vzdali.

### IV. Podmínky řízení před Ústavním soudem

17. Ústavní stížnost byla podána oprávněným stěžovatelem, který byl účastníkem řízení, v němž bylo vydáno napadené rozhodnutí. Ústavní soud je k jejímu projednání příslušný. Stěžovatel je zastoupen advokátem podle § 29 až § 31 zákona o Ústavním soudu, jakkoliv jako advokát v tomto řízení zastoupen být nemusí [srov. stanovisko Pl.ÚS-st. 42/15 ze dne 8. 10. 2015, č. [290/2015](#) Sb. (ST 42/79

SbNU 637)].

18. Ústavní soud dále uvádí, že ústavní stížnost byla v době svého podání (tj. dne 27. 12. 2021) v důsledku souběžně probíhajícího a stěžovatelem iniciovaného dovolacího řízení nepřipustná a jako taková měla být v intencích ustálené judikatury samosoudcovsky odmítnuta podle § 43 odst. 1 písm. e) zákona o Ústavním soudu [srov. zejména publikované usnesení ze dne 30. 5. 2019, sp. zn. III. ÚS 941/19 (U 8/94 SbNU 435), z jehož právní věty se podává, že "ústavní stížnost účastníka řízení podaná proti výroku rozhodnutí odvolacího soudu o nákladech řízení předtím, než dovolací soud rozhodne o jeho dovolání proti výroku ve věci samé, je podle § 75 odst. 1 zákona o Ústavním soudu nepřipustná"].

19. Ústavní soud (resp. původní soudce zpravodaj) se proto dopustil zjevného pochybení, když na tuto procesní situaci odpovídajícím způsobem nezareagoval po období řady měsíců, přičemž byl na okolnost souběžně podaného dovolání upozorněn již v ústavní stížnosti ze dne 27. 12. 2021 (srov. s. 12). Toto pochybení však nelze nyní stěžovateli klást k tíži, neboť odmítnutím ústavní stížnosti pro předčasnost v okamžiku, kdy již bylo skončeno dokonce i stěžovatelem zahájené dovolací řízení ve věci samé (srov. níže), by se zdejší soud dopustil v rozporu s čl. 36 odst. 1 Listiny odepření přístupu k soudu (denegatio iustitiae). Ústavní soud tudíž konstatuje, že procesní podmínky řízení byly v nyní posuzovaném případě v důsledku shora popsáných okolností splněny dodatečně (via facti), a proto přistoupil k meritornímu posouzení ústavní stížnosti.

#### V. Změna soudce zpravodaje

20. Ústavní stížnost byla dle rozvrhu práce přidělena soudci Radovanu Suchánkovi jako soudci zpravodaji. Jeho návrh na rozhodnutí však při posouzení věci senátem dne 29. 8. 2023 nebyl přijat. Proto byl předsedou senátu postupem podle ustanovení § 55 zákona o Ústavním soudu jako nový soudce zpravodaj určen soudce Vojtěch Šimíček.

#### VI. Posouzení věci Ústavním soudem

21. Ústavní soud je podle čl. 83 Ústavy soudním orgánem ochrany ústavnosti stojícím mimo soustavu soudů (čl. 91 odst. 1 Ústavy). K zásahu do jejich rozhodovací činnosti je Ústavní soud oprávněn jen tehdy, kdyby obecné soudy porušily ústavně zaručená práva stěžovatele. Tak se tomu ale v nyní posuzované věci nestalo, a proto byla ústavní stížnost shledána nedůvodnou.

22. Ústavní soud v prvé řadě připomíná, že k problematice nákladů řízení se konstantně staví rezervovaně a podrobuje ji pouze omezenému ústavněprávnímu přezkumu. Z hlediska kritérií spravedlivého procesu totiž nelze klást rovnítko mezi řízení vedoucí k rozhodnutí ve věci samé a nákladové rozhodování, neboť "spor" o náklady řízení zpravidla nedosahuje intenzity opodstatňující výrok Ústavního soudu o porušení ústavně zaručených práv stěžovatele. Uvedená zdrženlivost je dána rovněž okolností, že proti nákladovým výrokům není podle zákonné úpravy přípustné ani dovolání [§ 238 odst. 1 písm. h) o. s. ř.], takže nedává logický smysl, aby sjednocování judikatury v této agendě Nejvyšším soudem bylo - obecně vzato - nahrazováno judikaturou Ústavního soudu. Otázka náhrady nákladů řízení může nabýt ústavněprávní dimenzi (podobně jako kupř. věci týkající se tzv. bagatelní částky) pouze v případě extrémního vykročení z pravidel upravujících toto řízení, což nastává např. v důsledku interpretace a aplikace příslušných ustanovení zákona, v nichž by byl obsažen prvek svévole [srov. např. náleze ze dne 3. 4. 2012, sp. zn. IV. ÚS 2119/11 (N 70/65 SbNU 3)]. K tomu však v nyní posuzované věci nedošlo.

23. Ústavní soud především konstatuje, že městský soud ústavněprávně plně akceptovatelným způsobem odůvodnil, proč stěžovateli přiznal náhradu nákladů řízení ve shora specifikované výši. Po přezkoumání obsahu ústavní stížnosti a napadeného rozhodnutí Ústavní soud shledal, že ze své

pozice orgánu ochrany ústavnosti (čl. 83 Ústavy) nemá proti přijatým právním závěrům městského soudu výhrad, jelikož v nich nejsou obsaženy znaky libovůle, překvapivosti nebo nepředvídatelnosti, či přílišný formalistický postup. Městskému soudu nelze vytknout, že ohledně náhrady nákladů řízení rozhodl právě shora rekapitulovaným způsobem, neboť důvody svého rozhodnutí podrobně a přesvědčivě vysvětlil. Lze shrnout, že závěry městského soudu týkající se výkladu a aplikace § 142 o. s. ř. jsou v kontextu nyní posuzovaného případu plně udržitelné a ústavně konformní.

24. Ústavní soud na tomto místě proto jen stručně odkazuje na odůvodnění městského soudu, shrnuté již výše (srov. rozsudek městského soudu, body 30-31). Ústavní soud současně s odkazem na zásadu minimalizace zásahů do rozhodování obecných soudů pro úplnost dodává, že porušení práva na soudní ochranu či spravedlivý proces nemůže sám o sobě založit ani jeho případně rozdílný názor na interpretaci a aplikaci podústavního práva, tj. v tomto případě ustanovení § 142 o. s. ř. [srov. usnesení ze dne 5. 8. 2002, sp. zn. IV. ÚS 303/02 (U 25/27 SbNU 307)].

25. Ústavní soud dále v souvislosti s hodnocením kontextu věci podotýká, že stěžovatelův případ nemá ani jakýkoliv zvláštní "sociální rozměr", který by eventuálně odůvodnil závěr, že městským soudem zvolený způsob vypořádání nákladů řízení nedostojí požadavkům spravedlnosti, jež musí být přítomna v každém procesu, v němž se interpretuje a aplikuje právo [srov. náleze ze dne 11. 10. 2022, sp. zn. III. ÚS 978/22, bod 32; srov. rovněž náleze ze dne 25. 6. 2002, sp. zn. Pl. ÚS 36/01 (N 80/26 SbNU 317; 403/2002 Sb.), zdůrazňující ústavním pořádkem stanovenou povinnost orgánů veřejné moci zajistit zvláštní ochranu osobám, které jsou z rozličných důvodů ve zranitelném postavení]. Ústavní soud rovněž nepřehlédl, že stěžovatel, profesí advokát, se nechal zastoupit právním zástupcem působícím ve stejné advokátní kanceláři. Lze přitom zmínit, že v obdobných případech zdejší soud dříve aproboval i závěr obecných soudů o nepřiznání náhrady nákladů (odměny advokáta a paušální náhrady za právní služby) s odůvodněním, že nešlo o účelně vynaložené náklady, neboť stěžovatel byl v daném případě advokátem s generální praxí, a tudíž úkony v řízení mohl provést sám (srov. usnesení ze dne 26. 6. 2014, sp. zn. II. ÚS 1857/14).

26. V souvislosti s hodnocením celkového kontextu věci rovněž nelze přehlédnout, že usnesením ze dne 8. 8. 2023, sp. zn. I. ÚS 1834/23, Ústavní soud odmítl ústavní stížnost stejného stěžovatele a ve stejné věci (jen ne explicitně ve vztahu k nákladovým výrokům). Přitom z petitu této (odmítnuté) ústavní stížnosti, na jejímž základě bylo přezkoumáváno mj. též rozhodnutí Nejvyššího soudu o stěžovatelem podaném dovolání proti meritorním výrokům stěžovaného rozsudku městského soudu (srov. výše), se podává, že "pokud by Ústavní soud ČR shledal, že se zrušenými výroky II. a III. rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 7. 10. 2021, č. j. 22 Co 130/2021-518, jsou spjaty i výroky IV. a V. rozsudku (týkající se nákladů řízení), které byly napadeny samostatnou ústavní stížností datovanou 27. 12. 2021, nechť Ústavní soud ČR zruší rovněž tyto výroky IV. a V. rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 7. 10. 2021, č. j. 22 Co 130/2021-518." Jinak řečeno, eventuální petit cílil i na nákladové výroky, které jsou napadeny nyní posuzovanou ústavní stížností. Ústavní soud je proto toho názoru, že odmítnutím ústavní stížnosti bylo postaveno najisto, že z hlediska merita věci rozhodl městský soud ústavně konformně, přičemž byla přinejmenším nepřímou posouzena rovněž ústavnost nákladových výroků. Odmítnutí ústavní stížnosti v nyní posuzované věci je tudíž zcela v souladu s předchozími závěry zdejšího soudu vyslovenými v téže věci, přičemž není dán žádný rozumný důvod je nyní jakkoliv zpochybňovat.

27. Ústavní soud dále považuje za podstatné vyjádřit se ke stěžovatelem předestřené otázce přiznání náhrady nákladů řízení v případech, v nichž je žaloba důvodná - tak jako v nyní posuzované věci - co do svého základu. Stěžovatel v této části své argumentace v odkazu na shora citovaný náleze sp. zn. I. ÚS 1310/09 zdůrazňuje, že přizná-li obecný soud žalobci nižší přiměřené zadostiučinění, než jakého se domáhal, uplatní se při rozhodování o náhradě nákladů řízení § 142 odst. 3 o. s. ř., jenž v takovém případě, tedy závisí-li rozhodnutí o výši plnění na úvaze soudu, umožňuje i částečně úspěšnému žalobci přiznat náhradu nákladů řízení v plném rozsahu. Odkaz na citovaný náleze a případně též na

navazující náleзовou judikaturu zdejšího soudu (srov. např. stěžovatelem uváděný náleз ze dne 19. 7. 2022, sp. zn. IV. ÚS 649/22) ovšem není v nyní posuzovaném případě přesvědčivý. Je totiž namístě připomenout, že v citovaných případech rozhodovaly obecné soudy ve sporech, v nichž se stěžovatel domáhal na České republice - Ministerstvu spravedlnosti zaplacení zadostiučinění za nemajetkovou újmu, což je podstatně odlišná situace než v nyní posuzované věci, v níž byl řešen spor mezi dvěma soukromými subjekty.

28. Městský soud nadto povinností plynoucí z uvedené náleзовé judikatury dostál. Jak se totiž podává z právní věty náleзу sp. zn. IV. ÚS 649/22, "rozhodne-li obecný soud o náhradě nákladů řízení podle § 142 odst. 2 občanského soudního řádu, aniž se náležitě vypořádá s možností použití § 142 odst. 3 ve spojení s § 136 téhož zákona [při určení konkrétní výše přiměřeného zadostiučinění za nemajetkovou újmu úvahou soudu v režimu zákona č. [82/1998](#) Sb.], poruší právo žalobce zaručené v čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod." Jak již přitom bylo uvedeno výše, z odůvodnění ústavní stížnosti napadeného rozhodnutí dostatečně plyne, proč městský soud postupoval podle § 142 odst. 2 o. s. ř., a tedy nikoliv podle § 142 odst. 3 o. s. ř. Nutno navíc dodat, že tento postup městského soudu nemohl být pro stěžovatele ani překvapivý, neboť otázka nepřiznání náhrady nákladů řízení, resp. otázka nepřiznání náhrady nákladů v plné výši, "rezovala" v průběhu celého odvolacího řízení, když byla předestřena a odůvodněna již v odvolání žalovaných (srov. spis, č. l. 374 a rozsudek městského soudu, bod 8). Pro úplnost lze dodat, že stěžovateli byl poskytnut procesní prostor k vyjádření k odvolání žalovaných, čehož (výslovně též ve vztahu k otázce náhrady nákladů řízení) také využil (srov. spis, č. l. 394-396). Postupu městského soudu tudíž Ústavní soud nemůže z ústavněprávního hlediska nic podstatného vytknout.

29. Na předchozím hodnocení nic nemění ani další stěžovatelův odkaz na náleз sp. zn. III. ÚS 170/99, jež již - nutno dodat - z hlediska předmětu řízení na nyní posuzovaný případ dopadá. Stěžovateli lze tedy dát v obecně rovině zapravdu, že nepřiznání náhrady nákladů ve sporech o osobnostní práva může představovat zásah do základních práv účastníka civilního řízení. I tuto linii judikatury lze nicméně v nyní posuzovaném případě odmítnout.

30. V citované věci totiž Ústavní soud především zohlednil, že navrhovateli, jež byl úspěšný v hlavní otázce řízení týkající se zásahu do jeho osobnostních práv, byla stanovena povinnost nahradit žalovanému náklady odvolacího řízení. Podobného "přešlapu" se ovšem městský soud v nyní posuzované věci nedopustil. Neméně podstatná je ovšem okolnost, že městský soud současně vysvětlil (srov. výše), proč stěžovateli přiznal toliko omezenou náhradu nákladů řízení, když mj. přihlédl k jím provedené změně žaloby. Řečeno jinak - se zopakováním shora vysloveného - městský soud v nyní posuzované věci své rozhodnutí o nákladech řízení odpovídajícím způsobem odůvodnil, což naopak odvolací soud rozhodující ve věci vedené u zdejšího soudu pod sp. zn. III. ÚS 170/99 neučinil, čímž zavedl příčinu ke kasaci daného rozhodnutí.

31. Ústavní soud současně dodává, že nehodlá (a ani nemůže) jakkoliv zpochybňovat závěr městského soudu, že v nyní posuzovaném případě došlo ke změně žaloby, neboť obecně vzato není jeho úkolem posuzovat obsah procesních úkonů učiněných účastníky v průběhu řízení před obecnými soudy. Rozhodl-li tedy městský soud, že úkon stěžovatele, samotným stěžovatelem označený jako návrh na úpravu petitu žaloby, ze dne 1. 10. 2020 je změnou žaloby, jde o závěr ústavně nezávislého orgánu, do jehož rozhodovací kompetence je ingerence Ústavního soudu v zásadě nepřipustná, ledaže by byly splněny podmínky uvedené shora (srov. bod 21 tohoto náleзу), jejichž existenci ovšem Ústavní soud neshledal.

32. S ohledem na shora provedené konkluze lze tudíž konstatovat, že již výše citovaný závěr městského soudu (srov. rozsudek městského soudu, bod 33) opřený o judikaturu zdejšího soudu, "že i ve sporech o ochranu osobnosti se rozhoduje o nákladech řízení podle rozsahu úspěchu ve věci samé, kdy sama okolnost, že žaloba byla důvodná co do základu, avšak nikoli co do všech

uplatněných nároků, není důvodem pro přiznání plné náhrady nákladů řízení", je ve své podstatě správný. Plná náhrada nákladů totiž nemusí navzdory rozhodnutí o důvodnosti základu žaloby nastupovat automaticky, je-li to odůvodněno okolnostmi konkrétního případu s tím, že tyto okolnosti směřující k toliko částečnému přiznání náhrady nákladů jsou účastníkům řízení (zejména pak žalobci) odpovídajícím způsobem v průběhu řízení i samotném rozhodnutí vysvětleny. Uvedené odpovídá rovněž právní větě citovaného nálezu sp. zn. III. ÚS 170/99, z níž nevyplývá kategorická povinnost poskytnout v základu žaloby úspěšnému navrhovateli plnou náhradu nákladů řízení ve smyslu § 142 odst. 3 o. s. ř., ale toliko povinnost vysvětlit, proč tomu tak v konkrétním případě nemá být. Řečeno ještě jinak, Ústavní soud v citovaném nálezu uvádí, že bylo-li nepřiznání požadované náhrady nemajetkové újmy dáno úvahou soudu (§ 136 o. s. ř.), a tedy měl-li žalobce formálně úspěch jen částečný - tak jako v nyní posuzovaném případě - plná náhrada nákladů přichází "pouze" v úvahu. Z napadeného rozhodnutí přitom dostatečně vyplývá, že městský soud se těmito úvahami zabýval, přičemž odpovídajícím způsobem vysvětlil, proč stěžovateli nepřiznal plnou náhradu nákladů řízení. Jeho postup i rozhodnutí tak odpovídají požadavkům plynoucím z náleзовé judikatury Ústavního soudu a lze je považovat za ústavně konformní a akceptovatelné.

33. Ústavní soud proto ze shora uvedených důvodů ústavní stížnost podle ustanovení § 82 odst. 1 zákona o Ústavním soudu zamítl jako nedůvodnou.

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | [www.epravo.cz](http://www.epravo.cz)

## Další články:

- [Důkazní břemeno](#)
- [Dokazování, neúčinnost právního jednání](#)
- [Katastr nemovitostí](#)
- [Náhrada za ztrátu na výdělku \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Ochrana spotřebitele \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Pracovněprávní vztah \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Společný nájem bytu manžely \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Určení otcovství \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Jméno v obchodní firmě právnické osoby](#)
- [Dokazování](#)
- [Bolestné](#)